

СЕНТОМАШАНИН

Лист за просвету, привреду и остале народне потребе.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ.

на 1/4 годину	6 Кр.
на 1/2 године	3 »
на 3/4 године	2 »

Поједини бројеви 10 пот.

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

ЂОКА РАДУЛОВИЋ

Рукописи шаљу се на уредништво а новац за претплату а огласе на администрацију »Сентомашанин«. Неплаћена писма не примају се. Огласи се рачунају по тарифи ако се више пута уврћује рачунају се јефтиније.

Конференција либералне странке.

Познато је, да се чланови српске народне слободоумне странке у провинцији не слажу са држањем вођства странке, а нарочито не са држањем г. др. Ст. Малешевића подпредседника странке, који на своју руку у автономном питању ради у име странке. Још пре загребачке конференције удружених странака, тражили су чланови странке сазив конференције страначке, да она донесе решење, какво становиште да заузме странка у питању автономности наше. Сазив те конференције осујетио је г. др. Малешевић који је у странци постао диктатор. Како се заједница странака на новосадској конференцији разрешила, и како г. Малешевић опет ради на своју руку, поново се чине кораци за сазив страначке конференције. Тако је овде у Сентомашу 11. (24.) маја одржана конференција либералне странке, која је председништву либералне странке послала овај закључак:

»Потписани чланови срп. слободоумне странке у Сентомашу одржали су дана 11. (24.) маја 1914. ужу кон-

ференцију, на којој су донели овај свој закључак: — Из разлога, што је у самој слободоумној странци подељено мишљење у погледу становишта, које су прваци слободоумне странке на конференцији свију народних странака, дана 7. (20) маја о. г. заузели, те како је оправдана бојазан, да ће усљед тога у странци наступити расцеп, који би по исту могао бити судбоносан, то тражимо, да се у што краћем року у Нови Сад сазове шира страначка конференција, у којој би странка имала да донесе решење, какво становиште да заузме у садањој ситуацији и даде правац за будући рад. У случају да славно представништво неби овај наш захтев уважило, ми задржавамо себи одршене руке, да по свом уверењу даље поступамо«.

14. (27.) маја припадници српске народне слободоумне странке донели су на одржаној конференцији овај закључак, који је такође одаслан председништву странке у Нови Сад.

»Молимо сазив шире конференције наше српске народне слободоумне странке, да се реши, какав положај да заузме наша странка на автономном пољу после разрешења удружених странака.

Потреба ове шире конференције у толико је важнија, пошто се ми са правцем дра Стевана Малешевића, који у име странке на зборовима говори, никако не слажемо.

Са конференције српске народне слободоумне странке, одржане 14. (27.) маја 1914. у Турији.«

Како смо извештени и из других места учињени су исти кораци. Време је да се ова важна питања рашчисте и да се одреди правац странке у данашњим автономним питањима. А врло је важно и то, да странка донесе решење, да ли она акцептира у свему држање дра Ст. Малешевића, који ради на своју руку, не обзирајући се на странку. Ми се надамо да ће председништво странке изићи на сусрет захтевима, и то оправданим захтевима, чланова странке.

Сентомаш, 1. мај 1914.

»Браниково нападање«. У 96. броју под насловом: »Конференција против слоге« доноси »Браник« чланак, врло неозбиљне садржине, у којем се за нас сентомашане вели, да смо чисти-чистацки подрепаши! Овај непристојан израз узео је »Браник« из речника

ПОДЛИСТАК.

У магли

(Свршетак.)

Реч му изумре на уснама и он се опет загледа пред себе, зави се јаче и узне да дрма. Очи се саме склапале. . .

. . . Напољу је завејао дебео, густ снег и бео, као оно у детињству, док су зиме биле још само беле и док се чежнуло за оним правим снегом.

Одбијала је поноћ на манастирском сату, лотмуло и тешко, а тамо далеко грме топови. У одмереним размацама као било вечности.

У великој дворани преливала се светлост по злату, одличјима и сребрним токама. Он није до тада видео толико златног веза, и тако стамтих људи.

Последња је реч изговорена, завладао је тајак, само се чули издалека топови како ричу. То се прошлост пробудила, она прошлост, што је из потока крви створила садашњост.

Под густим, седим обрвама спуше очи као запретне жеравице, погледи севаху као у старих орлушина, који су навикли да слободно гледају сунце кад их крену са лежишта, да је врхки кристал одјекивао некако бојажљиво, као

да су чаше стрепиле да ће попуцати, поу чврстим стиском тих снажних руку, и његово срце, оно нервозно, светом исцеђено срце, закуца по други пут јаче, он оживе, кад виде прошлост живу пред очима и људе, који верују у њу.

. . . Женске су се враћале у дворану за играње.

Одозго залепршаше први звучи валцера, весели као младост, безбрижни, као опијени белином голих плећа. Мелодија се извијала као значајан осмех у пролазу, као тихо обећање на растанку, као захвалан стисак руке, или загрљај у мраку, као да вечерњи лахор повија паучинасти вео, изаткан од мириса јоргована и славујеве песме за мајских ноћи, око лепе женске главе. . .

Она се пела полако уза степенице, да је њена слика расла у великом огледалу на савијутку степеника и он је гледао у елегантну ногу, нежне зглавкове и меке линије њених једрих облика, како их при сваком покрету нестаје, да опет изгњурају као бели галебови да се љуљушкају у мору од мирисавих чипака и пуцкетање свиле.

Њено господско лице као да је говорило, кад је отпоздрављала, она се смешила осмехом разрамених жена, свесних своје лепоте. Крупни брилијанти, оковани у ситне сребрне лан-

чиће, у малим растојањима, преливали се као светлуцаве капље росе на белој пути њеног голог врата.

Он је пио очима њен осмејак са усана и кад га погоди из огледала поглед, пун, из оба ока, осети он да је побледео, као снег на јакој месечини и да му колена клецају, као да га је муња ошинула по мекоти његове душе, да је мислио е ће клекнути као Леандер кад је чекао пред храмом, док свештенице пролазе. Међу њима је била Херо. Она се примицала одмереним кораком. очи им се сусретоше у магновењу и ње нестале. И Леандер се полако, полако спустио на колена, без речи, немоћан и без роптања, као рањена срна кад клецне и погледа сузним оком онамо, одакле је долетело зрно. Судбина га је сустигла: он је морао препливати Хелеспонт — да се утопи. . .

Нека тешка рука спусти му се на десно раме и он се трже, као у крађи ухваћен — овај пут није Леандер запливао. Све жеље и чежње остале су на оној обали. одакле се кренуо напред, неосврћући се више, према обали рада задруге, где га је чекала Дужност. Он се надао, да ће њени прсти изгладити многу прерану бору. . . — Возар га је освојте и у очи му се упи поглед, да га никада не заборави, зенице се ра-

Јаше Томића, и тим не пристојним изразом крсти он људе, који су вазда припадали либералној странци (др. Милир Павловић, Аркадије Р. Павловић, Мил. Сивачки, и т. д.) само зато, што су тражили сазив конференције либералне странке, која би имала да заузме становиште у автономном питању. Толико година борио се »Браник« против демагогије, а сад и он полази трагом »Заставе« те непристојним изразима и надимцима вређа поштене људе. Са презрењем одбијамо све нападаје »Браника« с тим, да нас ни ти непристојни нападаји неће скренути са правог пута, и да ћемо се умети узвисити у овим приликама, које су створене од неколицине људи, којима је најмање на срцу наша аутономија. »Бранику« би саветовали, да се пристојније понаша према људима, којима и он и странка имају доста да захвале. Не знамо, какав је то кримен што се иште сазив конференције? Хонетне вође на захтев својих присталица би, у другим приликама, одмах то учинили, јер водство народне странке не сме бити диктаторско.

Оволико смо нашли за нужно »Бранику« да одговоримо.

(Умољени смо, да ово донесемо у нашем листу, што радо чинимо. Пр. ур. »Сент«.)

Шира конференција либералне странке. Како су се променуле прилике у односима српских странака, а у питању уређења наше црквено-школске аутономије, те како се чланови либералне странке не слажу са заузетим положајем у том питању потпредседника либералне странке из Сентомаша и Турије тражили су од председника либералне странке господ. дра М. Полита-Десанчића сазив шире конференције, на којој би имала странка да одлучи, какав положај да заузме у питању наше аутономије, после разрешења блока народних странака. Како смо извештени и из више места сличне молбе су послате г. председнику странке, те се надамо, да ће се молбама удовољити у интересу наше странке и аутономије.

шириле, да открију пријатан, дубок бес, као окована грабљивица кад потресе ланцем и замахне тешким крилима. Сва она дивља, необуздана, урођена отпорна снага, тежња за самоодржањем и мржња на угњетача ускипела је наједанпут и он процеди кроз зубе:

— Ухватиће нас... Пазите добро кад будете нишанили, да не промашите... Ја ћу оног напред...

На неколико корачаји пред њима стајао је чамац, непомично као усидрен. Две прилике седеле су умотане као два црна цака, да им се главе једва разазнавале.

Он се сабра наједанпут и маши се левом руком под опаклију, само му се једна мисао наметну: зар већ?...

Поглед му је клизио дужом црно посукнутог челика, као кад ноћ поспе по суром стезњу први мрак...

Возар писну: пс...с.ст! и она двојица поиздизаше главе, као кад човек из заседе прекине зечева у игри и он виде две капе као посувраћен ваљак, коме се крајеви с једне и друге стране одлупили у два листа.

Нишанио је хладно, као да и сам чека, кад ће кажипрст довољно затегнути одапирач, да цев блуње огањ, кад га онај одостраг удари из

За аутономију.

Рекли смо, да се држе зборови скоро у сваком месту у корист аутономије. Радикална странка задобила је за себе др. С. Малешевића и проту Милутина Јакшића. Др. Малешевић држи, да он представља либералну странку и у име њено говори. Међутим он нема права говорити у име либералне странке јер он нема петље да се сазове конференција странке. Ми знамо, да се огромни део либералне странке никако не слаже са др. Малешевићем, а још мање са радикалном странком. На недозвољен начин дошао је др. С. Малешевић до мандата да говори у име либералне странке. Сваки иоле коректан јаван раденик на Малешевићевом месту неби чинио, што он чини. Он је болестан. Болесни људи имају разне жеље и идеје. Један хоће да је цар, други хоће да зида палате, а Малешевић хоће да је посланик! Дакле Малешевић има ту болест, да буде пошто по то посланик, и он ће са сваким, кому обећа мандат. Радикали, знајући његову болест, обећали су му мандат, и он се ставио у њихову службу. Али до год конференција наше странке не реши, ко има права да је заступа др., Малешевић нема права да говори у име либерала.

Демократе заступа прота Јакшић. Он и нема странке. Дакле и овај господин говори у име своје. Но да се види, да Јакшић није озбиљан изнећемо доказа. На зборовима суделује и он, а на тим зборовима доноси се резолуције у којима се тражи успостава аутономије. Међу тим прота Јакшић док је био председник уједињених странака написао је у »Српској Просвети« чланак у коме од речи до речи каже ово: »Није овде место да расправљамо о том, шта ваља да траже и захтевају народне странке. Оне имају своје управе, а ту је и међустраничка конференција и њен извршни одбор, стављени баш у ту сврху, да раде на васпостављању н. ц. аутономије. Они ће знати шта им ваља чинити и шта захтевати. Него ћемо се само осврнути на један чланак о том питању у органу једне од удружених народних странака,

ненада одоздо по руци. — Не, по богу брата, то су наши! — и тана суну у мрак, као шљунка кад прне.

— Миловане, јеси ли ти?

Њему се подсекоше ноге, кад је спустио оружје, из кога се још плазао танак прамен дима, али не из страха.

Они притераше чамац.

— Што не рече, да ћеш прелазити, ето је могла пасти крв, без бојје воље!

Један се од њих маши руком чамца и узе да загледа.

— Добро вече! Кога возиш то, Јоване? Је ли овај...? — и он одмахну главом у лево...

— Е, нека ти је срећно, господине! — рекоше обојица стражара и пружеше руке један за другим.

Њему набујало срце, као да му је душа дошла у подграц и није је био у стању ништа да одговори, само им стиште руку.

— А, где ти је син, Јоване? Не виђам га. Оде ли?

Јован је сад веслао на дохват и опружио десну ногу по рубу чамца, као да се одмара.

којега је, у кратко, садржина, да треба тражити да се повуче рескрипт, којим је уништена аутономија.

Како се у том чланку не казује да још што треба тражити, може изгледати да ће Српски Народ бити задовољан, ако се у аутономији поврати стање какво је било пре издавања рескрипта од 11. јулија 1912.

Далеко смо од тога да се задовољимо са хаосом, који је владао у аутономији пре њеног уништења, а који је у главном био последица оног двојства, по којем су у прве две инстанције автономних власти одлучивале народне власти, а у последњој угарско министарство.

Дакле, прота Јакшић је противан да се поврати у аутономији стање које је било пре суспензије. Сад нам се намеће питање: па од куд онда споразум, кад радикали траже успоставу старог стања, Јакшић то неће, Малешевићу је опет све једно, било како радикали хоће или ко други, само мандат.

Сад народ нека пресуди, да ли је такав рад озбиљан рад у корист аутономије? Ако нису, мисле ли, и с ким ступити у преговоре, да се аутономија поврати, односно уреди?

Јер ми држимо, да се овако, како раде радикали, др. Малешевић и прота Јакшић за аутономију ништа урадити неће, нити су они покушали што да учине. Изгледа нам, да они само раде да осујете друге у раду око успоставе и уређења наше аутономије. Треба да смо пред народом искрени, а не да које каквим фразама обмањујемо. Нека радикална странка, те др. Малешевић и прота Јакшић изјаве: Да ли они мисле ступити у преговоре са државном владом и епископатом у питању успоставе и уређења наше аутономије, или не?

Како и на који начин мисле они да успоставе, односно да уреде аутономију?, јер оне резолуције, у којима се само каже: тражи успоставу аутономије, а не да слуша продуцирање будућих кандидата. Дајте нам стварна доказа, шта сте урадили за аутономију, а ми ћемо делити мандате!

— Оде. Би ми и криво некако, а и сам бих пошао, да сам млађи, али он каже остани ти, бабо, треба неко и госте да прихвати...

Магла се нечујно дизала и кад је чамац насео на песак, пуче му пред очима широка равница, покривена чистим, нетакнутим снегом и нека топла радост разли се срцем.

Саонице су већ чакале,

Коњ затресе главом, праполци зазвечаше и он се трже из мисли.

— А сад збогом, старче и хвала ти! — и хтеде да му тутне златник у руку.

Овај се поизмаче увређен.

— Не бих се ја никому за вољу кретао по овом времену, али као мислим за нашу ствар... Имам ја доста и све бих дао да могу с вама али сам остарио... Да знате како ми је враћати се, као на ланац да идем — и он се наједанпут окрене, седе у чамац и заведе.

Ветар је расплетео маглу, крик и писак изумираше полако, а у другом, отегнутим клинстим редовима нестајаше јата птица, што се пењашу у стрмом лету сунце у сусрет.

Вести из места.

Дечји мајалес. Месни учитељски збор приређује са школском децом дечји мајалес у идући четвртак 22. маја (4. јуна) о. г. Тога дана исмеђу 7 и 8 сати пре подне сва ће се школска деца искупити пред црквом и оданде са својим учитељима и учитељицама а уз пратњу свирке кренуће се у општинску шумицу где ће деца остати цео дан.

Позивају се дечји родитељи и сви пријатељи школске деце, да на овај мајалес дођу, па да уживају у радости наше школске младежи.

Срби адвокати. У предпоследњем броју нашега листа јавили смо, да ће отворити у месту адвокатску канцеларију Др. Ђорђе Јовановић адвокат, који је са одличним успехом свршио правне науке. Др. Ђорђе Јовановић ових дана отпочео је свој рад у кући г. Марка Манојловића мерника. Ми му желимо сретан рад.

Како сад, у Сентомашу имамо два Србина адвоката: Др. Момир Павловић и Др. Ђорђе Јовановић;

а у Ст. Бечеју: Др. Иван Влаовић, Др. Паја Мартиновић, Др. Влада Војновић, Др. Душан Јојкић, Др. Милан Давидовац, Др. Ђурица Дебељачки и Др. Жива Еремич, па поред оволиког лепог броја Срба адвоката, који су способнији и искренији од иновериче, питамо, смели бити још такви жалосни Срба да своју ствар повери пре иноверцу нег Србину.

Шта раде наши млади трговци? У последње време опажа се, да баш они који би се требали највише држати девизе «свој своме» а они своје послове издају иноверцима, ма да има вешти и добри Срба занатлија.

Ми им препоручујемо, да пазе, јер се њима то може највише осветити, то нека онда не апелују на Српство кад га они најмање одржавају.

Вести са стране.

Црквена слава у Турији. Из Турије пишу нам ово: «На св. Николу, 9. маја славила је наша црква. Била је дивна слава. Пре подне била је свечана литургија на којој је врло лепо и поучно беседио наш парох В. Јојкић. После подне сечен је свечарски колач. Као славски кумови били су г.г. Мирко Алексијевић и Милан Дунђерски. Силан се народ слегао око цркве, да види ову лепу славу, ове лепе наше обичаје! Народ воли своје лепе обичаје, зато би требало, да их одржавамо. Много је око засузило приликом овом. По сечењу колача, напио је наш парох В. Јојкић у славу патрона цркве, за тим у здравље кумова и свега народа. У примерном реду, достојанствено провели су добри наши људи код своје свете цркве до седам сати и онда се разишли својим кућама са лепом успоменом на ову лепу славу. И у опште је овај дан свечано проведен у најлепшем реду и миру.

Усеви. Са свију страна стижу вести да жита врло рђаво изгледају, те су сви изгледи да ћемо жетву ове године рђаву имати. Паметни људи треба да рачунају с тим, и да што више штеде и чувају, јер ова година може да буде опасна по оне који се унапред не спреме за њу, за то упозоримо наш народ да буде штедљив и чувара ни у сва-

чему најумеренији, па ће тако моћи претурити опасност од рђаве године. Свега се треба чувати, а нарочито излишна трошка. Леба мора бити, а све друго што је непотребно одбаците. Нарочито се чувајте скупе моде и немојте да се задужујете!

Прва певачка слава Срба певача.

Савез Српских Певачких Друштава приређује у Сомбору на св. Духове т. ј. 25., 26. и 27. маја (7., 8. и 9. јуна по нов. кал.) 1914. године I. певачку славу Срба певача, на коју учтиво позива све љубитеље српске песме и музике.

Распоред свечаности је ово:

24. маја (6. јуна) у суботу: У 8 сати у вече у рестаурацији код певачке арене.

25. маја (7. јуна) први дан Духова: 1. Пре подне у 8 и по сахата проба заједничких песама за све певаче. 2. На служби у св. Ђурђевском храму поји Српско Певачко Друштво из Загреба. 3. После подне у 3 сата скуп певачких друштава у Коњовачкој улици, а одавде свечан поход до певачке арене. (Правац: Сечењијев венац, Петефијева улица, Кошутава улица и Стапарски пут). 4. После подне од 5 до 7 сати утакмица певачких друштава у арени, по засебно углављеном распореду. 5. У вече у 8 сати комерс свих певача у рестаурацији код арене и игранка у засебном шатору.

26. маја (8. јуна) други дан Духова: 1. Пре подне у 8 сати проба заједничких песама за све певаче. 2. Пре подне у пола 9 сати на служби у св. Ђурђевском храму поје српско академско певачко друштво «Балкан», које овога дана слави своју десетогодишњицу. Пре подне у 10 и по сати у дворани варошке куће свечана академија у част десетогодишњице српског академског певачког друштва «Балкана са следећим дневним редом: а) отварање свечане седнице и поздравни говор «Балкану» дра Јоце Лалошевића, председника ССПД; б) отпоздрав председника «Балкана» Г. Видоја Михалчића; в) Григ: «Нова отаџбина», пева уз пратњу оркестра «Балкан»; г) о српској музици и о значају рада «Балкана», говори Г. Милоје Милојевић; д) евентуални предлози, поздравити итд.; е) Маринковић: «Славија», уз пратњу оркестра певају заједнички «Балкан» и «Обилић» из Београда; ж) затварање седнице. 4. После подне од 5 до 8 сати утакмица по засебно углављеном распореду. 5. После утакмице комерс у рестаурацији код арене и игранка.

27. маја (9. јуна) у уторак: 1. Пре подне у 9 сати проба свих певача. 2. Пре подне у 11 сати главни скуп Савеза Српских Певачких Друштава у Певачком Дому. 3. После подне у 5 сати у певачкој арени свечана седница свих српских певачких друштава са следећим дневним редом: а) отварање седнице; б) говор дра Тихомира Остојића, секретара Матице Српске: «О улози и задаћи српских певачких друштава око народног просвећивања»; в) подела похвалних диплома певачима, који делају као певачи дуже од 20 година; г) проглашење резултата утакмице и подела награде; д) евентуални предлози. 4. У вече у 8 сати заједнички велики свечани концерт, на коме ће се певати

заједничке песме; певаће даље одликована певачка друштва и гости, који нису учествовали у утакмици. После концерта ватромет и игранка.

Улазне цене: Општа карта за све концерте, свечаности, игранке, пробе и забаве 10 круна од особе. Улазница само за ограђено место, где ће се слава одржавати 60 потура. Улазница за концерте за један дан, први ред 3 круне, други ред 2 круне, трећи ред 1 круна. Улазница за игранку дневно 1 круна. Улазница за пробе дневно 1 круна.

Певачи и певачице, који носе значку савезну имају свугда бесплатан улаз, изузев игранку, за коју имају доплатити за сва три дана од особе 1 круну. Певачи и певачице имају место за време концерта на подијуму.

Улазнице се могу добити унапред у трговини Г. Косте Панића, а приликом славе на лицу места.

Одело: за свечану академију у варошкој дворани свечано, иначе просто. Певачи се умољавају, да по могућству буду у угаситом оделу приликом концертовања.

Привреда.

Овогодишњи конгрес српских земљорадничких задруга. Као што је пре утврђено и јављено било, одржан је овогодишњи конгрес српских земљорадничких задруга у Липику, 6. (19.) и 7. (20.) овог месеца. Конгрес је био особито посећен. Око 1000 задругара и гостију било је на њему.

Први дан конгреса, то јест у уторак пре подне, била је конференција. На конференцији се прешао редом цео дневни ред од обе главне скупштине (XVI. и XVII.) Конференција је протекла врло лепо и врло складно.

После подне држао је предавање најпре г-д-р Лаза Марковић, лекар из Новог Сада, о томе: «Зашто Срби пре времена умиру», а онда ревизор Јоца Поповић: «О неким погрешкама у животу и раду наших Словенаца». Ова успешна предавања саслушали су задругари нетремице. А то значи, да су пала на плодно земљиште, што се нарочито показало у каснијим разговорима задругара, које су између себе о томе водили.

Здравље је највеће богатство. А то је умео да изнесе на предавању своје тако лепо, лако, разумљиво и слатко д-р Марковић, да је била милина слушати га. Предавање ће се одштампати као прилог «Привреднику» у 10 до 15 хиљада примерака, да уђе у што више домова српских, јер поуке, које нам је у њему дао д-р Марковић, заслужују то и хиљаду пута више.

Предавање је на вече допуњено приказивањем слика на скијоптикону, које је тумачио д-р Лаза Марковић, а све су односиле на туберкулозу и последице од пијанства. Особит утисак извела је на све присутне ратарске слике: Пијаница у лудници, где кида у беснилу и помраченом уму све са себе до голог меса, а жена и деца гледају у исто тако великој боли тешку несрећу, која их је све уништила и ископала.

Други дан, то јест у среду у 8 сати, одржано је најпре позивање св. Духа. Кад је позивање свршено, поз-

дравио је пречасни г. Балубцић врло лепо задругаре, у коме је поздраву најлепше место било оно, кад је рекао, да нас је до садањег успеха довела: вера у Бога и вера у себе, то јест у своју рођену снагу. Са том вером, рече, треба и у будуће да се загревамо и запајамо, па ћемо успевати и даље као и досад што смо. Лепи тај говор награђен је особитим признањем од стране свију задругара.

По том су одржане одмах скупштине, најпре шеснаеста, а онда седамнаеста. Скупштину је отворио председник Савеза, г. Владимир Матијевић и поздравео све скупљене задругаре и госте. Од стране изасланика захвалио се на поздраву велики жупан појешке жупаније Драган витез Трнски. У разговору своје истакао је нарочито радост своју, што је конгрес одржао у подручју његове жупаније, јер цени рад задруга на материјалном и моралном унапређивању народа, гледајући у томе основ и сваком другом напретку.

По томе су прочитани извештаји управног и надзорног одбора и рачуни и решене су и све остале тачке које су биле на дневном реду.

Завршио је конгрески рад с лепим упутама председник Савеза, г. Владимир Матијевић, у којима је поучио и замолио све икупљене задругаре: да се остављају злих навика и рђавих обичаја, а да се прихваћају што јаче рада и мудре штедње, јер је то најсигурнији темељ бољој нам будућности и прогласио рад конгреса завршеним.

Какво треба да је семе. За семе треба одвајати и одабирати крупно, тешко и потпуно зрело зрно. Само од здравог и једног семена могу снажне и здраве биљке порастати. Разним опитима и истраживањима, ваљаност семена подељена је у три врсте: доброг, средњег и лошег семена, па се према вредности тако и оцењује. —

Многостраним истраживањима утврђено је да 1000 биљака добре пшенице дају 1200 грама зрна, средње 1000 грама, а од лоше само 700 грама. Од 100 кгр. ражног семена лоше каквоће добија се жетвом, у повољним околностима 3801 кгр. зрна, средње 4100 кгр. а од доброг семена 4227 кгр. зрна.

Из ова два примера, која су проверена од признатих светских стручњака, лако је уочити штету, коју има мр од рђавог и приход од доброг семен.

Само потпуно зрело зрно треба за семе употребити, јер таково даје снажне биљке и подједнак усев, стога је потребно исто набавити из сигурних трговина. Истина, да незрело семе може изникнути, али не може дати јаке биљке, које ће ее моћи борити са неповољним природним пајавама, па ће стога у порасту и приходу омањити.

Свако семе за своје успешно развијање, изискује извесно, себи одговарајуће земљиште. Врло неједнаке приносе дале су разне врсте пшенице, ражи и јечма посејане на једноличној ораници и под једнаким природним условима, истој нези и начину рада. Ова је околност утврђена правилно изведеним опитима и даје се само тиме протумачити, што извесне врсте поје-

диних усева захтевају нарочиту врсту семена. Овас »Триумф«
захтева тежу земљу а наш домаћи добро успева и на лакој иловачи: Све ове и овоме сличне околности морају се у обзир узети, ако се жели постићи што већи приход, стога је потребно да сваки на своје земљишту врши савесно опите, па према овима да одабере и купи једну од многих врста семена. Посао доста приметан, но врло потребан, без којег се не може поуздано тежити што већем приходу.

Семе треба прибирати искључиво од добро и правилно развијеног усева, који је једноличан и да није полегнуо. Само добра и праведна развијена биљка, може дати и добро зрно, које ће наследити сва добра својства семена, које је посејано и из којег је биљка постала.

Као год што се код стоке добра или лоша својства родитеља, преносе, на потоство, такп се исто ово дешава и код биљака, само што су ове изложене бржем укрштању и изметању. — Са ових разлога мораће се семе чешће мењати.

У семену не сме бити корова. О важности чистоће семена не треба ни помињати, јер је о томе много говорено уз излагање начина чишћење и требљења семена за сетву. Травуљина и коров много је јачег састава и живота но нежни усев, па их је ради тога тешко и искоренити, тим мање, ако се и са нечистим семеном у земљу унесе.

Семе треба да је у сваком погледу здраво, стога га је потребно преко године чувати на сувом и промајном месту.

Када се све ове околности у обзир узму, можемо сигурни бити, да ће усев од таквог семена донети користи. —

Исказ.

Приликом Соколског излета одржан 24. маја у месној шумици приложише добр. прилог: по К 10 Миливој Сивачки, парох, Стеван Јаснић, апотекар.

по К 2 Лазар Вучков парох, Стева Миковић сарач, Ђура Дунђерски, Исидор Иванић бележник, Тома Паликућа, Нова Дињашки, Јоца Шијачић, Нестор Кнежевић, Стаја Стајић, Стева Манојловић трговац, Данчика Дунђерски економ, Коста Живановић трговац.

по К 1 Стеван Субаков, Катица Вогацовац, Милан Рунић, Јулка Мудринска, Ракика Љотић, Н. Барјактаровић, Иси Николић сиротински отац, Божа Манојловић, Тоша Сремачки, Леса Пивнички, Мата Сивачки, Мита Бугарски старији, Леса Капларски, Ђока Мудрински трговац Иса Белић, Јоца Гложаоски, Трива Дунђерски, Леса Сивачки, Нестор Мојић, Никола Вукоманов, Браћа Манојловић, Александер Звхарић, Др. Ђока Јовановић, адвокат. Лела Лесковчева, Нестор Кнежевић, Јован Капларски, Удова. Јулка Илићева, Јоца Милошев, Стеван Вардић, Леса Мудрикски, Лазар Каћански, Марко Ракић, Мила Муњин, Никола Муњин, Н. Н. Гојко Каћански парох, Удова Лазе Каћанског, Данчика Дунђерски кафеџија, Милан Настић, Иса Шијачић касап, Сима Пецарски, Сима Николић, Мила Нецићева учитељица, Софија Калушева учи-

тељица Надаљ, Шинана Н. Мара Илијашевић, Сока Субашић, Зора Субакова, Ђока Рсдуловић, Ђура Петковић, Сава Гркинић, Милан Каћански.

по 60 ф. Бранко Доловац, Илија Игић, Госпођа Олга Петровић, Јован Бранкован, Миладин Каћански, Јаша Гложански, Душан Курјачки, Марко Манојловић, Ђока Стојшић, Ђока Парошки штрикер, Ђура Станишић.

по 50 ф. Јован Дебељачки, Данило Видаков кројач, Данка Вардић, Тоша Кулачин, Н. Ботин.

по 40 ф. Коста Шендер, Ђока Огњановие, Нана Кослерова, Никола Шендер, Ђока Гавански Младен Продановић, Жарко Давидовац, Пера Дебељачки, Ђура Каћански, Јелица Дебељачка, Милица Шегуљева,

Приложеницима изриче овим путем нај топлију хвалу.

Управа Срп. Сокола у Сентомашу.

НА ПРОДАЈУ

скоро нова отворена федерска кола на продају. Упитати у администрацији овога листа.

Потребујем једног ШЕГРТА

Иван Миковић
бојадисар (молер)
СЕНТОМАШ.

ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО РУСАНДА У МЕЛЕНЦИМА

(Торонталској жупанији) — у јужној Угарској.

Отворено је од 1/14. маја до 1/14. септембра сваке године.

Специјално лечи: Севотине, хроничну реуму, скрофулу у свима њеним облицима и појавама. Коже болести, које нису у стању биле никакове лековите масти излечити, — нарочито Psoriasis и Prurigo. Код женских менструалних крвоток и живчане болести. Сигуран успех у лечењу костобоље Caries-Necrosis-a, у коме премашује најчувенија интернационална купатила.

Станови се састоје из четири модерно удешена хотела са 74 собе, курсалон, кафана, изврсна кухиња, добра музика, цветни парк, са удобним клупама, — гласовир, куглана, биллиард, стоји на расположењу купалишним гостима. Ближа извешта и проспекте на захтев и бесплатно.

Управа Купатила Русанде.

За нашу штампарију потребујемо једног шегрта и девојчицу из боље куће. Ступити могу одмах.